

den Betaling, der hidtil er ydet for de saakaldte arbejdsføre. Men dernæst er de arbejdsføres Kvalitet som arbejdsdygtige ogsaa aftagen. Sagen er den, at man i de senere Aar er skredet til, ved Bevillinger fra Rigsdagens Side, at lade forskellige af disse arbejdsføre aandssvage optage i private Hjem mod en mindre Betaling af et Par Hundrede Kroner om Aaret. Vi have for Tiden 90 saadanne optagne i private Hjem, og det er jo en god og human Foranstaltning, som jeg mener; man bør holde paa. Tillige er den økonomisk, men den bevirker rigtignok, at de bedste af de arbejdsføre ikke komme paa Anstalten, men hos private, saa at kun de mindre gode arbejdsføre blive optagne paa Anstalterne, saaledes at der i Virkeligheden ikke er saa forfærdelig stor Forskel paa de saakaldte arbejdsføre paa Anstalterne og de andre. Det bliver nødvendigt at forhøje Betalingen, og her staaar saa i Lovforslaget, at Ministeren fastsætter Betalingen, men den skal holdes inden for et Beløb af 600 Kr. om Aaret. Den maa selvfølgelig fastsættes efter Anstaltens Tarv, saaledes at man har Balance, saa meget mere som et eventuelt Underskud vil komme til at gaa ud over Statskassen, thi hvor skulde ellers Anstalterne vende sig hen?

Dette er de væsentligste Forandringer i Loven af 1895. Jeg tør ikke gaa vidtløftigere ind paa Sagen for ikke at trætte det høje Ting, men jeg er selvfølgelig til Rede med Oplysninger, for saa vidt de maatte blive æskede af mig, og for saa vidt jeg er i Stand til at give dem. Jeg skal tillade mig at anbefale Forslaget til det høje Tings Velvillie.

Goos: Det foreliggende Lovforslag er et vigtigt og indgribende Forslag, og jeg vil straks tilføje, at jeg tror, det maa siges at indeholde en ved den historiske Udvikling vel begrundet Ordning af de Forhold, som ere til Stede med Hensyn til Forsorgen for de aandssvage i Danmark, og en Ordning, der tillige maa kunne danne en foreløbig Afslutning paa dette Omraade. Forholdet er jo, som bekendt, dette, at Staten ikke direkte har paataget sig Forsorgen for de aandssvage, men at denne udøves gennem private Anstalter — to selvejende Institutioner, som man udtrykker det — med Støtte af Staten. Dette Forhold lades ved Forslaget urørt. Jeg tror heller ikke, der for Tiden kan være Tale om at fravige det eller om at ordne denne Sag paa anden Maade med Udsigt til derved at

vinde noget for Forsorgen. At gøre den til et direkte Statsanliggende, er jo en Tanke, som oftere har været fremme, en Tanke, som jeg selv i sin Tid har prøvet paa at faa gennemført, men som Rigsdagen i sin Helhed ikke syntes om, og med Hensyn til hvis Mulighed der i alt Fald kun foreligger nogle Forbehold i den gældende Lovgivning. Jeg tror, som sagt, ikke, at Tiden er kommen til at prøve paa at realisere den, eller at en saadan Realisation vilde bidrage noget til en bedre Forsorg.

Den anden Tanke: at lade de to bestaaende Aandssvageanstalter smelte sammen, ikke blot med Hensyn til Bestyrelse, men i deres hele Økonomi, har jo under tidligere Forhold haft mere Sympati i Rigsdagen. Men jeg tror med den højtærede Minister, at Forholdene den Gang vare andre end nu, og at Flytningen af den ene Institutions Sæde til Bredning i Jylland er afgørende for at maatte opgive Tanken om en virkelig Sammensmeltning. Denne vilde ikke kunne bidrage til en bedre eller billigere Udførelse af Forsorgen, navnlig da den med Nødvendighed maatte føre til en fælles Bestyrelse, og en saadan efter min Mening ikke er praktisk ønskelig under de lokale Forhold, hvorunder de to Institutioner nu arbejde. Det er under disse Forhold nødvendigt at opretholde den søndrede Bestyrelse. Derved vil jeg ikke sige, at Forslaget, som det foreligger, ganske tiltredsstiller mig, for saa vidt angaar Bestyrelsesforholdet. Den søndrede Bestyrelse for hver Anstalt er vistnok nødvendig, men det er uheldigt og stridende mod Erfaringer, man har gjort paa alle andre Omraader, at det fælles centrale Tilsyn kun er hos Ministeren, saa at han savner det Mellemed, som man ellers har mellem Ministeriet og de særlige Bestyrelser, og hvis Opgave det er at forelægge Sagerne i samlet Fremstilling. Den højtærede Minister har imidlertid ikke anset dette for nødvendigt, og det er derfor maaske et Spørgsmaal, hvis Afgørelse man kan lade bero paa de kommende Tidens Erfaring. Det er i hvert Fald ikke min Hensigt at foreslaa en Ordning paa dette Punkt.

De Mangler, som klæbe ved de bestaaende Forhold — de Mangler, som dette Forslag tilsigter at afhjælpe — ere, saa vidt jeg ser, tre. Den ene er den, at de Kellerske Anstalter ligge inde med deres Ejendomme paa Sjælland, som de for det første ikke have Brug for, fordi de have Plads til alle Afdelinger af aandssvage i